

DERS DÜZENİ VE KURALLARIN BELİRGİNLİĞİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ

Biröl Alver - Adnan Küçüköğlü**

Özet

Bu araştırmada, Eğitim Fakültesi'nin farklı alan ve sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin ders düzeni ve kuralların belirginliğinin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili görüşler incelenmiştir. Araştırmanın evreni, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri, Türkçe Eğitimi, Güzel Sanatlar Eğitimi ve Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümlerinde 2003-2004 öğretim yılında öğrenim gören üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma örneklemini ise bu evrenden seçkisiz (random) olarak belirlenen toplam 234 kişiden meydana gelmektedir. Araştırmada, bireylerin ders düzeni ve kuralların belirginliğinin öğrenci başarısına etkisiyle ilgili görüşlerini tespit etmek için Moos ve Trickett (1973; 1987) tarafından geliştirilip, Kısakürek (1985) tarafından uyarlanan Sınıf Atmosferi Ölçeği kullanılmıştır. Öğretim üyesinin sınıf içi çalışmalara etkin bir şekilde katılmayı teşvik etmesinin öğrenci başarısındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri alan cinsiyet ve sınıf düzeyi faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahiptir. Kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin öğrenci başarısındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri alan ve sınıf düzeyi cinsiyet faktöründen daha ayırt edici öneme sahiptirler. Kuralların ihlal edilmesi halinde karşılaşılacak yaptırımın önceden bilinmesinin öğrenci başarısındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi öğrenim gördükleri alan ve cinsiyet faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahiptir. Öğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının öğrenci başarısındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi öğrenim gördükleri alan ve cinsiyet faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahiptir. Genel olarak, öğretim üyesinin sınıf içi çalışmalarda öğrencileri teşvik etmesi, kuralların belirgin ve

** Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, KKEF., Eğitim Bilimleri Bölümü, ERZURUM.

Ders Düzeni Ve Kuralların Belirginliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

önceden belirlenmemiş olmasının öğrenci başarısında önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sınıf içi etkileşim, ders düzeni, sınıf içi kurallar, öğrenci başarısı.*

Abstract

In this research of students from various disciplines and classes success of the order of the lesson and the clarity of what the rules are. The research covers the university student in 2003 from the departments of the Educational Sciences in Kazım Karabekir Faculty of Education, Ataturk University. The sample of the research consist of totally 234 students determined according to random selection. The research benefits from Classroom Environment Scale developed by Moss and Trickett (1973-1987) and adapted by Kısakürek (1985). The study field rather than their genders and what class they are in are more distinguishing factors in students' adoption of the teachers role in the motivation of their participation in the class.

It was the study field and the class rather than that are more distinguishing in determining of the rules before hand and the adoption of by the teacher of the importance of obeying the rules informing the students on the sanction they would be subject to In case of violation of the rules.

They are, again, more distinguishing factors in relation to students adaption of the important effect on the student success if teaching is not rule government and teacher tolerance. In general, the teachers motivation of the students' in-class activities definite and pre-determination of the rules are significant factors.

Key Words: *In-class interaction, order of the lesson. in-class rules, student success*

Giriş

Sınıf içi etkileşim süreci, öğrenme yaşantılarının kazandırılmasında ve öğretim hizmetinin niteliğinin artırılmasında en önemli faktörlerden birisidir. Okul başarısını ve öğretim hizmetinin niteliğini artırıcı en önemli öğeler, ipucu, pekiştirme, dönüt, düzeltme ve öğrenci katılımı olduğu vurgulanmaktadır. Sınıf

İçerik etkileşim sürecinde, öğretmen-öğrenci ilişkileri incelendiğinde her sınıfın öğrenmeyi olumlu ve olumsuz yönde etkileyeceği bir atmosferi, iklimi bulunmaktadır.¹

Sınıf atmosferi öğretmenin öğretme ve sınıf yönetim becerileri ve sınıf içi iletişim/etkileşim tarzıyla doğrudan ilişkilidir.

Sınıflardaki öğrenme çevreleri, üzerinde uzun süreden beri çalışılan önemli konulardan biridir.

Moos ve arkadaşları (1979,1987) bir sınıf çevresi ölçeği geliştirerek bu konudaki ilk önemli çalışmalardan birini gerçekleştirmişlerdir.² Waldberg'de aynı zaman diliminde bu araştırmacılarından bağımsız olarak öğrenme çevrelerinin öğrenciler üzerindeki etkileri üzerine çalışmalar yapmıştır.³ Bu öncü çalışmalar daha sonra sınıf çevresi üzerine yapılan çok sayıdaki çalışma için bir sıçrama tahtası işlevi görmüştür. Çalışmaların doğasında her sınıfta özel bir öğrenme çevresi bulunduğu ve sınıftaki tüm öğrencilerin bu çevreden az yada çok etkilendiği varsayımı yatmaktadır.⁴ Ayrıca sınıftaki öğrenme çevresi değişkenleri ile öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri arasında kuvvetli bağlar bulunduğu ileri sürülmüştür.⁵ Öğrencilerin sınıf öğrenme çevresi algıları ile öğrenme ürünleri arasında kuvvetli ilişkiler bulunduğunu belirtmişlerdir.⁶ Bu durumda sınıfta etkili bir öğrenme çevresi yaratılmasının, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri üzerinde olumlu bir etkide bulunabileceği ileri sürülebilir.⁷

¹ Özcan Demirel, *Planlamadan Uygulamaya Öğretme Sanatı*. Pegem Yayıncılık, (2.baskı), Ankara, 2000.

² R.H. Moos, *Evaluating Educational Environments: Procedures, Measures, Findings and Policy Implications*, Jossey-Bass, San Francisco, CA, 1979.

³ H.J.Waldberg, *Educational Environments and Effects: Evaluation, Policy, and Productivity*. Mc Cuthan, Berkley, CA, 1979.

⁴ K.Açıköz, *Liselerdeki Sınıf Atmosferi Üzerine Bir Araştırma*. Eğitim Bilimleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, 1989.

⁵ B.J.Fraser, Research on Classroom and school climate. In D: Gabel (Ed.), *Handbook of research on science teaching and learning*, New York: Macmillan, s. 493-541, 1994.

⁶ G.D.Haertel, H.J.Waldberg, & E.H.Haertel, Socio-psychological environments and learning: A quantitative synthesis. *British Educational Research Journal*, 1981, 7, 27-36.

⁷ [edu.metu.edu.tr /ufbmek-5/b_kitabi/ PDF/Kimya/Bildiri](http://edu.metu.edu.tr/~ufbmek-5/b_kitabi/PDF/Kimya/Bildiri)

Ders Düzeni Ve Kuralların Belirginliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Sınıf atmosferi, hem öğretim sisteminin istendik ürünü, hem de başka ürünleri etkileyen ve öğrenme-öğretme süreçlerinin bir parçası olan önemli bir aracı değişkendir. Bu nedenle son kırk yıldır en çok çalışılan konulardan biri olmuştur. Bu konudaki ilk çalışmalarda, sınıf atmosferinin tanımlanması, boyutlarının saptanması ve öğrencilerin sınıf atmosferine ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda sınıf yönetiminin başlıca değişkenleri şu şekilde ortaya konmuştur: bütünleşme, öğrenci gelişimi, derse katılım, amaca dönüklük, düzenlilik ve kurallarda netlik, yenilik, yardımlaşma, bireysel farklılıklara saygı, öğretmenin destekleyiciliği, dersin akıcılığı, sürtüşmenin azlığı ve öğrenci özerkliği olarak tespit edilmiştir.⁸

Sınıf atmosferinin ana değişkenlerinden birisi de ders düzeni ve buna bağlı olarak kuralların belirginliğidir. Kuralların önceden tespit edilmesinin, açıkça ortaya konmasının ve ihlal edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımların sürecin başında biliniyor olmasının öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Merret ve Wheldall'in (1990) sınıf içinde kural koymada temel prensip olarak tespit ettikleri unsurlardan birisi de kuralın şüpheye yer bırakmayacak kadar açık ve net bir şekilde ifade edilmesinin önemine ilişkindir.⁹

Ülkemizde ders düzeni ve kuralların belirginliğinin öğrenme üzerindeki etkilerine ilişkin araştırmalar yeterli düzeyde değildir. Bu konudaki araştırmalar oldukça yenidir. Kısakürek'in (1985) yaptığı "Sınıf Atmosferinin Öğrenci Başarısına Etkisi" ve Açıkgözün (1988) "Liselerdeki Sınıf atmosferine İlişkin Bir Araştırma" sınıf atmosferine ilişkin yapılan araştırmaların öncülerindedir.

Problem

Bu araştırmanın amacı, Eğitim Fakültesi'nin farklı alan ve sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin ders düzeni ve kuralların belirginliğinin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili görüşlerinin incelenmesidir.

⁸ Ü.K.Açıkgöz, Öğretmen Adaylarının Sınıf Atmosferine İlişkin Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25: 1-7. Ankara 2003.

⁹ H. Akyol, Olumlu ve Öğrenmeye Uygun Ortam Yaratma, *Sınıf Yönetimi*, (Edt: L.Küçükahmet) Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri, Türkçe ve Türk Dili Eğitimi, Güzel Sanatlar Eğitimi ve Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümlerinde 2003-2004 öğretim yılında öğrenim gören üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma örneklemini ise bu evrenden seçkisiz (random) olarak belirlenen toplam 234 kişiden meydana gelmektedir.

Veri Toplama Araçları

Öncelikle araştırmacılar tarafından öğrencilerin cinsiyet, öğrenim gördüğü alan ve sınıflarını tespit etmek amacıyla kişisel bilgi formu düzenlenmiştir.

Sınıf Atmosferi Ölçeği (Classroom Environmet Scale -CES):

Ölçeğin geliştirilmesi ile ilgili çalışmalar 1970 'lerden itibaren başlamış, 1980'lerin sonuna kadar devam etmiştir. Ölçeğin geliştirilmesi ile ilgili hazırlık çalışmaları Moos , Tickett (1973) ve De Young (1977) tarafından yapılmıştır. Daha sonra Moos, Trickett tarafından el kitabı yayınlanmıştır.¹⁰Tüter; Erkman (1989) tarafından uyarlama çalışmaları yapılmıştır.

Asıl Ölçek Formunun Geliştirilmesi

Sınıf psikolojik ortamının boyutlarını tanımlamak amacıyla literatür taramak, öğretmenlerle görüşmeler ve sınıf içinde gözlemler yapmak suretiyle 242 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Bu form 504 öğrenciye uygulanmış; maddeler arası korelasyonları çok düşük ve çok yüksek olanlar ayıklanmıştır. Böylece 120 maddelik B formu oluşturulmuştur. Ancak B formunda bazı alt testlerin korelasyonlarının .60 ve daha yüksek olması ve bazı kavramların eksikliği nedeniyle öğretmen ve öğrencilerle yeniden görüşmeler yapılmıştır. Bundan sonra yeni maddeler eklenerek 208 maddelik bir C formu

¹⁰ R.H.Moos, E.J.Trickett, *Classroom Environment Scale Manual* (2. basım). Consulting Psychologists Press, Palo Alto, CA, 1987.

geliştirilmiştir. Bu form çeşitli sosyo-ekonomik seviyelerden gelen 443 öğrenciye verilmiştir. İstatistiksel çözümlmeler sonucu 9 alt testten oluşan B formu ortaya çıkmıştır.

Güvenirligi:

Test-tekrar test güvenirligi: Ölçeğin altı hafta ara ile iki kez uygulanması sonucunda katılım alt testi için .87; yaklaşma derecesi alt testi için .73; öğretmenden görülen destek alt testi için .78; rekabet alt testi için .81; düzen ve organizasyon alt testi için .85; kuralların açıklığı alt testi için .72; öğretmen kontrolü alt testi için .79; yenilik alt testi için ise .90 güvenirlilik katsayıları elde edilmiştir.

Kuder-Richardson güvenirligi: İçtutarlığı ölçmek amacıyla Kuder-Richardson 20 formülü ile katılım alt testi için elde edilen alfa değeri .85; yakınlık derecesi alt testi için .74; öğretmenden görülen destek alt testi için .84; amaca yönelme alt testi için .84; rekabet alt testi için .67; düzen ve organizasyon alt testi için .85; kuralların açıklığı alt testi için .74; öğretmen kontrolü alt testi için .86 ve yenilik alt testi için .80 olarak belirlenmiştir. Ortalama alfa değeri .80 çıkmıştır.

Madde alt test puan korelasyonları: Katılım alt testi için .57; yakınlık derecesi alt testi için .48; öğretmenden görülen destek alt testi için .54; amaca yönelme alt testi için .53; rekabet alt testi için .44; düzen ve organizasyon alt testi için .54; kuralların açıklığı alt testi için .48; öğretmen kontrolü alt testi için .57 ve yenilik alt testi için .50 olarak bulunmuştur.

Geçerliğı:

Yapı geçerliğı: Moos ve Tickett (1987) öğretmen kontrolü alt testi ile sınıfta kullanılan ödül ve cezanın ilişkili olduğunu; öğrenci sayısı az olan sınıflarda kalabalık sınıflara göre yaklaşma derecesinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Chiou (1985) de katılım, öğretmen desteğı ve yaklaşma derecesinin öğrencinin öğretmenden tatmin duygusu ile ilgili olduğunu bulmuştur.

Ölçeğin yapı geçerliğini sınamak için faktör analizi çalışmaları da bir çok araştırmacı tarafından yapılmıştır. Schuletz (1979) katılım, yaklaşma derecesi, öğretmen desteği ve yenilikten oluşan ilişki faktörünü; amaca yönelme ve organizasyonu içeren düzen başarı faktörünü; rekabet kuralların açıklığı ve öğretmen kontrolünü içeren kontrol faktörünü elde etmiştir. Wright ve Cowen (1982), yaklaşma derecesi, organizasyon, öğretmen kontrolü ve yenilikten oluşan 4 boyut bulmuştur. Humphrey (1984) katılım, amaca yönelme açıklık organizasyon ve öğretmen kontrolünden oluşan 5 faktör elde etmiştir. Trickett ve Huinland (1979), 229 sınıfı inceleyen çalışmalarında yaklaşma derecesi öğretmen desteği rekabet kuralların belirginliği, düzen ve organizasyon ile öğretmenlikte yaratıcı öğrenci merkezli yaklaşım olmak üzere 6 faktör saptamıştır.¹¹

Bu araştırmada, konuya yakınlığı, sadeliği, ulaşılabilirliği ve kullanılabilirliği dikkate alınarak yukarıda belirtilen Sınıf Atmosferi Ölçeğinden- (CES) hareketle, Tüter ve Erkman'ın (1989) uyarlama çalışmalarından daha önce, Kısakürek (1985) tarafından oluşturulan ölçek kullanılmıştır. Bu ölçme aracı daha önceden de belirtildiği gibi Sınıf Atmosferi Ölçeğinde ortaya konan kategoriler dikkate alınarak 8 kategoride 34 maddeden oluşturulmuştur. Bu aracın geliştirilmesinde söz konusu kategoriler göz önünde tutularak, eğitim alanına özgü durumlara yer verilmiştir.

Bu kategoriler şunlardır:

1. **Katılma:** Bu konuda 4 madde geliştirilmiştir. Bunlar ölçeğin 6-9 maddelerini oluşturmaktadır.
2. **İlişkiler:** Bu konuda 3 madde geliştirilmiştir. Bunlar ölçeğin 10-12. maddelerini oluşturmaktadır.
3. **Öğretim Üyesinin Desteği:** Bu konuda 10 madde geliştirilmiştir. Bunlar 13-22. maddelerini oluşturmaktadır.
4. **Derse Yönelme:** Bu konuda 2 madde geliştirilmiştir. Bunlar ölçeğin 23-24. maddelerini oluşturmaktadır.

---

¹¹ N. Öner, *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testler*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, (3.Basım) No: 584, İstanbul, 1997.

Ders Düzeni Ve Kuralların Belirginliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

5. **Rekabet:** Bu konuda 3 madde geliştirilmiştir. Bunlar ölçeğin 25-27. maddelerini oluşturmaktadır.

6. **Ders Düzeni:** Bu konuda 2 madde geliştirilmiştir. Bunlar ölçeğin 28-29. maddelerini oluşturmaktadır.

7. **Kuralların Belirginliği:** Bu konuda 3 madde geliştirilmiştir. Bunlar ölçeğin 30-32. maddelerini oluşturmaktadır.

8. **Yenilik:** Bu konuda 2 madde geliştirilmiştir. Bunlar ölçeğin 33-34. maddelerini oluşturmaktadır.

Yukarıda belirtilen bu kategorilerdeki görüşlerin cinsiyet, üniversite, fakülte, alan ve sınıflar açısından anlamlı olabileceği düşünülerek bu konuların tespiti yoluna gidilmiştir. Ölçek geliştirilirken, başlangıçta seçenekler “evet” ve “hayır” şeklinde düzenlenmiştir. Ancak aracın ön denemeleri bir çok öğrencinin cevaplama “kısmen” seçeneğinin bulunması gerektiğini belirtmeleri üzerine bu seçenekte eklenmiştir. Aynı şekilde ön denemelerde bazı maddelerin yeterince açık ifade edilmediği görülerek bunlar yeniden yazılmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir.¹²

Bulgular

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan bireylerin cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.Örneklemin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kız	94	40,2
Erkek	140	59,8
Toplam	234	100,0

Tablo.1 incelendiğinde:

Araştırma örnekleminin % 40,2’sini kız, %59,8’ini ise erkek öğrencilerin oluşturdukları görülmektedir.

¹² M.A.Kısaktirek, *Sınıf Atmosferinin Öğrenci Başarısına Etkisi*, AÜ Eğitim Bilimleri Fak Yay. No:144, Ankara, 1985.

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan bireylerin öğrenim gördükleri alanlara göre dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Örneklem Grubunun Öğrenim Gördükleri Alana Göre Dağılımı

Bölüm/Alan	n	%
Eğitim Bilimleri	66	28,2
Türkçe Eğitimi	49	20,9
Güzel Sanatlar	62	26,5
Sosyal Bilimler	57	24,4
Toplam	234	100,0

Tablo 2 incelendiğinde:

Araştırma örnekleminin % 28,2’sini Eğitim Bilimleri, %20,9’unu Türkçe Eğitimi, % 26,5’ini Güzel Sanatlar, % 24,4’ünü ise Sosyal Bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin oluşturdukları görülmektedir.

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan bireylerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre dağılımları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.Örneklem Grubunun Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Sınıf Düzeyi	n	%
Birinci Sınıf	86	36,8
İkinci Sınıf	36	15,4
Üçüncü Sınıf	76	32,5
Dördüncü Sınıf	36	15,4
Toplam	234	100,0

Tablo3 incelendiğinde:

Araştırma örnekleminin % 36,8’ini birinci, %15,4’ünü ikinci, % 32,5’ini üçüncü, % 15,4’ünü ise dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin oluşturdukları görülmektedir.

Öğretim üyesinin sınıf içi çalışmalara ve ödevlere etkin bir şekilde katılmayı teşvik etmesinin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili ifadeler verilen cevaplar Tablo 4’de verilmiştir

Tablo 4. Öğretim Üyesinin Sınıf İçi Çalışmalara ve Ödevlere Etkin Bir Şekilde Katılmayı Teşvik Etmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi

		Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
		%	%	%	%
Cinsiyet	Kız	53	40	7	100
	Erkek	46	40	13	100
	$X^2=1,78$				
Bölüm/ Alan	Eğitim Bilimleri	57	33	10	100
	Türkçe Eğitimi	45	43	12	100
	Güzel Sanatlar	56	39	5	100
	Sosyal Bilimler	35	54	11	100
	$X^2=9,450*$				
Sınıf Düzeyi	Birinci Sınıf	54	38	8	100
	İkinci Sınıf	53	41	6	100
	Üçüncü Sınıf	50	41	9	100
	Dördüncü Sınıf	33	55	12	100
	$X^2=5,01$				

Tablo:4 incelendiğinde:

Cinsiyet faktörünün “öğretim üyesinin sınıf içi çalışmaları teşvik etmesi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı, ancak kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre az da olsa “öğretim üyesinin sınıf içi çalışmalara etkin bir şekilde katılmayı teşvik etmesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri alanların “öğretim üyesinin sınıf içi çalışmaları teşvik etmesi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı, özellikle Eğitim Bilimleri ve Güzel Sanatlar alanlarında öğrenim görenlerin “öğretim üyesinin sınıf içi çalışmalara etkin bir şekilde katılmayı teşvik etmesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin “öğretim üyesinin sınıf için çalışmaları teşvik etmesi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı, ancak birinci ve ikinci sınıfta öğrenim görenlerin “öğretim üyesinin

sınıf içi çalışmalara etkin bir şekilde katılmayı teşvik etmesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Bu sonuç, öğretim üyesinin sınıf içi çalışmalara etkin bir şekilde katılmayı teşvik etmesinin öğrenci başarısındaki önemini benimseme konusunda öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın cinsiyet ve sınıf düzeyi faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili ifadelere verilen cevaplar Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Kuralların Önceden Belirlenmesi ve Öğretim Üyesinin Kurallara Uyulmasına Önem Vermesinin Öğrenci Başarısına Etkisi

		Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
		%	%	%	%
Cinsiyet	Kız	51	34	15	100
	Erkek	40	46	14	100
	$X^2=3,70$				
Bölüm/ Alan	Eğitim Bilimleri	31	45	14	100
	Türkçe Eğitimi	45	32	23	100
	Güzel Sanatlar	65	32	3	100
	Sosyal Bilimler	30	50	20	100
	$X^2=21,91^{***}$				
Sınıf Düzeyi	Birinci Sınıf	35	50	15	100
	İkinci Sınıf	64	30	6	100
	Üçüncü Sınıf	51	34	15	100
	Dördüncü Sınıf	33	47	20	100
	$X^2=13,10^*$				

Tablo 5 incelendiğinde:

Cinsiyet faktörünün “kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin öğrenci başarısına etkisi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı, ancak kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre az da olsa “kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Ders Düzeni Ve Kuralların Belirginliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara göre “kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin öğrenci başarısına etkisi” ile ilgili görüşlerde oldukça anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı, özellikle Güzel Sanatlar ve Türkçe Eğitimi alanlarında öğrenim görenlerin “kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin “kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin öğrenci başarısına etkisi” ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı, özellikle ikinci ve üçüncü sınıfta öğrenim görenlerin “kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Bu sonuç, kuralların önceden belirlenmesi ve öğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin öğrenci başarısındaki önemini benimseme konusunda öğrencilerin öğrenim gördükleri alan ve sınıf düzeyinin cinsiyet faktöründen daha ayırt edici öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Kuralların ihlali edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımın önceden bilinmesinin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili ifadelere verilen cevaplar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde:

Cinsiyet faktörünün “kuralların ihlali edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımın önceden bilinmesinin öğrenci başarısına etkisi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı, ancak erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre az da olsa “kuralların ihlali edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımın önceden bilinmesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Tablo 6. Kuralların İhlal Edilmesi Halinde Karşılaşılacak Yaptırımın Önceden Bilinmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi

		Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
		%	%	%	%
Cinsiyet	Kız	43	40	17	100
	Erkek	50	33	12	100
	$X^2=1,56$				
Bölüm/ Alan	Eğitim Bilimleri	51	35	14	100
	Türkçe Eğitimi	51	34	15	100
	Güzel Sanatlar	55	27	18	100
	Sosyal Bilimler	30	47	13	100
	$X^2=10,0$				
Sınıf Düzeyi	Birinci Sınıf	50	33	17	100
	İkinci Sınıf	61	19	19	100
	Üçüncü Sınıf	48	37	15	100
	Dördüncü Sınıf	22	56	22	100
	$X^2=14,16^*$				

Öğrencilerin öğrenim gördükleri “kuralların ihlal edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımın önceden bilinmesinin öğrenci başarısına etkisi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı, ancak Güzel Sanatlar, Eğitim Bilimleri ve Türkçe Eğitimi alanlarında öğrenim görenlerin “kuralların ihlal edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımın önceden bilinmesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin “kuralların ihlal edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımın önceden bilinmesinin öğrenci başarısına etkisi” ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı, özellikle ikinci ve birinci sınıfta öğrenim görenlerin “öğretim üyesinin sınıf içi çalışmalara etkin bir şekilde katılmayı teşvik etmesinin başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Bu sonuç, kuralların ihlal edilmesi halinde karşılaşılabilecek yaptırımın önceden bilinmesinin öğrenci başarısındaki önemini benimseme konusunda öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin öğrenim gördükleri alan ve cinsiyet faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Öğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının öğrenci başarısına etkisi ile ilgili ifadelere verilen cevaplar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.Öğretim Üyesinin Derse İlişkin Kurallar Koymamasının ve Hoşgörülü Davranmasının Öğrenci Başarısına Etkisi

		Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
		%	%	%	%
Cinsiyet	Kız	47	42	11	100
	Erkek	48	37	15	100
$X^2=1,23$					
Bölüm/ Alan	Eğitim Bilimleri	53	40	7	100
	Türkçe Eğitimi	41	42	17	100
	Güzel Sanatlar	48	34	18	100
	Sosyal Bilimler	46	40	14	100
$X^2=5,51$					
Sınıf Düzeyi	Birinci Sınıf	49	41	10	100
	İkinci Sınıf	45	27	28	100
	Üçüncü Sınıf	45	43	12	100
	Dördüncü Sınıf	53	38	9	100
$X^2=9,036^*$					

Tablo.7 incelendiğinde:

Cinsiyet faktörünün “öğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının öğrenci başarısına etkisi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı, ancak erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre az da olsa “öğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri “öğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının öğrenci başarısına etkisi” ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı, ancak Eğitim Bilimleri ve Güzel Sanatlar alanlarında öğrenim görenlerin “öğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının başarıdaki önemini” daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Öğrencilerin ğrenim gördükleri sınıf düzeyinin “ğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının ğrenci baŐarisına etkisi” ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı, özellikle birinci, ikinci ve  c nc  sınıfta öğrenim görenlerin “ğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının ğrenci baŐarisındaki önemini” daha çok benimstedikleri görülmektedir.

Bu sonuç, ğretim üyesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının ğrenci baŐarisındaki önemini benimseme konusunda öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin öğrenim gördükleri alan ve cinsiyet faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç ve  neriler

AraŐtırmadan elde edilen sonuçlara göre:

Öğretim  yesinin sınıf içi çalışmalara etkin bir Şekilde katılmayı teşvik etmesinin ğrenci baŐarisındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri alan cinsiyet ve sınıf düzeyi faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahiptir.

Kuralların önceden belirlenmesi ve ğretim üyesinin kurallara uyulmasına önem vermesinin ğrenci baŐarisındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri alan ve sınıf düzeyi cinsiyet faktöründen daha ayırt edici öneme sahiptirler.

Kuralların ihlal edilmesi halinde karşılaşılacak yaptırımın önceden bilinmesinin ğrenci baŐarisındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi öğrenim gördükleri alan ve cinsiyet faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahiptir.

Öğretim  yesinin derse ilişkin kurallar koymamasının ve hoşgörülü davranmasının ğrenci baŐarisındaki önemini benimseme ile ilgili olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi öğrenim gördükleri alan ve cinsiyet faktörlerinden daha ayırt edici öneme sahiptir.

Genel olarak, ğretim üyesinin sınıf içi çalışmalarda öğrencileri teşvik etmesi, kuralların belirgin ve önceden belirlenmiŐ olmasının ğrenci baŐarisında önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Öneriler

Araştırma bulgularına göre şu öneriler sıralanabilir:

Öğretim elemanı veya öğretmenlerin sınıf içi faaliyetlerde öğrencilerini etkin bir şekilde teşvik etmeleri başarıya olumlu bir katkı sağlayabilir.

Sınıf içi etkileşimde kuralların konması, bu kuralların belirgin olması ve önceden bildirilmesi öğrencilerin başarılarına katkı sağlayabilir.

Bu tür araştırmalar üniversite dışındaki eğitim kademelerinde ve eğitim dışındaki sosyal yapılarda da tekrarlanarak sonuçları karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilir.